

dr hab. n. o zdr. Agnieszka Saracen profesor UR
Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Radomski im. K. Pułaskiego

Recenzja dorobku naukowego dr n. med. Iwony Bonieckiej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina nauki o zdrowiu

Pani dr Iwona Boniecka jest absolwentką Wydziału Nauk o Zdrowiu na kierunku zdrowie publiczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, na którym w 2003 roku uzyskała tytuł licencjata w zakresie dietetyki, a następnie w roku 2005 tytuł magistra. Równocześnie, w roku 2006 ukończyła studia na kierunku technologia żywności i żywienia człowieka na Wydziale Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, uzyskując tytuł magistra inżyniera.

W roku 2010 ukończyła studia doktoranckie w WUM i w roku 2011 otrzymała tytuł doktora nauk medycznych na Wydziale Nauk o Zdrowiu WUM na podstawie rozprawy „Żywienie pacjentów po operacjach bariatrycznych jako element kompleksowego leczenia otyłości”. Przystępując do obrony pracy doktorskiej dorobek naukowy dr Bonieckiej składał się z 6 oryginalnych prac naukowych, 5 prac poglądowych i współautorstwa rozdziału w 2 podręcznikach. Dorobek ten wynosił łącznie 60 punktów MEiN, żadna z publikacji Doktorantki nie miała IF.

Po uzyskaniu tytułu doktora nauk medycznych p. dr Boniecka opublikowała 24 artykuły (z których 13 w czasopismach mających IF, w tym 9 to artykuły oryginalne, a 5 to prace poglądowe). Pozostałe artykuły zostały opublikowane w recenzowanych czasopismach mających punktacje MEiN.

Dr n.med. I. Boniecka jest również współautorem 18 rozdziałów w podręcznikach, redaktorem naukowym 1 podręcznika i autorem kilku prac, które można określić jako popularno – naukowe. Wszystkie publikacje dotyczą problemów żywieniowych w różnych

stanach fizjologicznych lub chorobowych, ze szczególnym naciskiem na żywienie pacjentów leczonych zabiegami bariatrycznymi.

Łączny, uzyskany po obronie pracy doktorskiej IF wynosi 33,018 pkt, a punktacja MEiN 1316 punktów.

Osiągnięciem naukowym o którym mowa w art. 219 „Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 20 lipca 2018r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) jest cykl prac pod wspólnym tytułem:

Wpływ sposobu żywienia na parametry stanu zdrowia w wybranych chorobach przewlekłych powiązanych z zaburzeniami metabolicznymi.

W skład rozważanego osiągnięcia naukowego wchodzi następujące siedem artykułów;

Boniecka I, Czerwonogrodzka-Senczyna A, Jeznach-Steinhagen A, Paśnik K, Szostak-Węgierek D, Zeair S. Nutritional Status, Selected Nutrients Intake, and Metabolic Disorders in Bariatric Surgery Patients. *Nutrients*. 2023; 15(11): 1-21.

Boniecka I, Czerwonogrodzka-Senczyna A, Sekuła M, Zawodny P, Szemitko M, Sieńko M, Sieńko J The Impact of the COVID-19 Epidemic on the Mood and Diet of Patients Undergoing Bariatric Surgery. *Nutrients*. 2022; 14(14): 1-13.

Boniecka I, Wileńska H, Jeznach-Steinhagen A, Czerwonogrodzka-Senczyna A, Sekuła M, Paśnik K. Stress as a factor contributing to obesity in patients qualified for bariatric surgery - studies in a selected group of patients (a pilot study). *Videosurgery and Other Miniinvasive Techniques*. 2017; 12(1): 60-67.

Jeznach-Steinhagen AE, Ostrowska J, Czerwonogrodzka-Senczyna A, **Boniecka I**, Shahnazaryan U, Kuryłowicz A. Dietary and Pharmacological Treatment of Nonalcoholic Fatty Liver Disease. *Medicina*. 2019; 55(5): 1-14.

Boniecka I, Jeznach-Steinhagen AE, Szostak-Węgierek DE, Rymarz A, Niemczyk S. Ghrelin and its role in chronic kidney disease. *Przegląd Lekarski*. 2019; 76(3): 118-121.

Boniecka I, Jeznach-Steinhagen A, Michalska W, Rymarz A, Szostak-Węgierek D, Niemczyk S. Nutritional Status, Selected Nutrients Intake and Their Relationship with the Concentration of Ghrelin and Adiponectin in Patients with Diabetic Nephropathy. *Nutrients*. 2021; 13(12): 1-13.

Czerwonogrodzka-Senczyna A, Jerzak M, Jeznach-Steinhagen AE, Karzel K, **Boniecka I**. Content of fatty acids in a diet and the homocysteine levels in women with fertility disorders. *Neuroendocrinology Letters*. 2018; 39(1): 56-64.

Z powyższych publikacji 5 to prace oryginalne, a dwie są pracami poglądowymi. 6 publikacji posiada IF, który wynosi łącznie 21,261, 1 publikacja – praca poglądowa w *Przeglądzie Lekarskim*, omawiająca grelinę i jej rolę w przewlekłej niewydolności nerek nie posiada IF, tylko 20 punktów MEiN. W 5 artykułach Habilitantka jest pierwszym autorem i równocześnie autorem korespondencyjnym, w jednym jest autorem czwartym i w jednym piątym - ostatnim.

Łączna punktacja MEiN całego cyklu prac wynosi 510 punktów.

Najcenniejsze w cyklu są trzy prace poświęcone odżywianiu w otyłości leczonej operacyjnymi zabiegami bariatrycznymi, zarówno diety tych pacjentów, jak i wpływowi pandemii Covid-19 oraz stresu na żywienie, zachowania i stan pacjentów operowanych z powodu otyłości. W pierwszym artykule Habilitantka oceniała parametry antropometryczne i składniki diety przed i w 12 miesięcy po operacji bariatrycznej. Badania wykazały istotną utratę nadwagi, przy czym najskuteczniejsze okazało się laparoskopowe wyłączenie żołądkowo-jelitowe na pętli Roux-en. Istotnie spadły stężenia cholesterolu i trójglicerydów, zanotowano spadek poziomu glukozy. Jednakże analiza diety wykazała, że u większości pacjentów sposób żywienia nie był zgodny z zaleceniami, szczególnie w zakresie podaży

nienasyconych kwasów tłuszczowych i błonnika. Autorka w kolejnych publikacjach analizowała wpływ stresu na sytuację pacjentów z otyłością leczonych chirurgicznie. Epidemia Covid-19, jak i inne sytuacje stresogenne wpływały na zwiększone łaknienie u tych pacjentów, głównie sięgano po słodczy, lecz prawie równie często po alkohol. Taki sposób żywienia przyczynia się do znaczącego wzrostu masy ciała.

Ze względu na lawinowo narastającą w populacji otyłość, która jest jednym z najistotniejszych czynników ryzyka chorób przewlekłych, jej operacyjne leczenie staje się coraz ważniejszą i częstszą metodą redukcji masy ciała. Z tego powodu poszerzenie wiedzy dotyczącej zarówno stosowania diety, jak i innych czynników wpływających na leczenie bariatryczne i uzyskanie dobrych wyników takiej terapii wnoszą cenny wkład do kompleksowego usprawnienia i poprawy wyników chirurgii bariatrycznej.

2 publikacje omawiają rolę greliny w przewlekłej cukrzycowej nefropatii, zaś ostatnie dwa artykuły dotyczą diety w niealkoholowym stłuszczeniu wątroby oraz w zaburzeniach płodności kobiet. Cukrzyca typu 2 i otyłość są jednymi z najważniejszych przyczyn przewlekłej choroby nerek, która dotyczy obecnie prawie miliarda osób na świecie. Grelina jest jednym z najsilniejszych hormonalnych stymulatorów łaknienia i wzrost jej wydzielania prowadzi do wystąpienia otyłości, cukrzycy i w ich konsekwencji do uszkodzenia nerek. Operacja bariatryczna, w której dochodzi do resekcji części żołądka powoduje zmniejszenie wydzielania greliny, powodując spadek łaknienia i zmniejszenie ilości przyjmowanego pokarmu. Autorka podkreśliła, że nadmierne spożycie węglowodanów może, szczególnie w grupie pacjentów z nefropatią cukrzycową, nasilać poczucie głodu i w ten sposób prowadzić do wzrostu masy ciała.

Metaboliczna choroba stłuszczeniowa wątroby, w leczeniu której sposób żywienia odgrywa kluczową rolę, dotyczy większości pacjentów z otyłością kwalifikowanych do chirurgicznego leczenia otyłości. W swym artykule Habilitantka omówiła i scharakteryzowała zasady postępowania dietetycznego i farmakologicznego w leczeniu tego schorzenia.

Ostatnia publikacja cyklu omawia rolę homocysteiny w zaburzeniach płodności kobiet. Homocysteina, której substratem jest białko zwierzęce, przyjmowana w nadmiernej ilości zmniejsza szanse na zapłodnienie, a obniżenie jej poziomu we krwi może być jednym z elementów pozytywnie wpływających na płodność. Autorka stwierdziła, że istotną rolę w regulacji poziomu homocysteiny odgrywa spożycie wielonienasyconych kwasów tłuszczowych (PUFA), a zwiększenie ich zawartości w diecie istotnie redukuje poziom

homocysteiny w surowicy krwi.

Wszystkie publikacje cyklu dotyczą sposobów żywienia i jego wpływu na choroby przewlekłe. Przy znacznej otyłości leczenie samą dietą nie jest skuteczne i pacjenci wymagają wdrożenia postępowania chirurgicznego, lecz bez prawidłowego postępowania dietetycznego nie przynosi ono dobrych efektów. Z tego powodu, dogłębne ustalenie zasad dietetyki oraz wpływu innych, poza dietą, czynników na rozwój otyłości i jej leczenie odgrywa kluczową rolę w osiągnięciu dobrych wyników.

Wyciągnięte z omawianego cyklu artykułów wnioski stanowią istotny wkład do ustalenia strategii profilaktyki i leczenia otyłości i chorób z niej wynikających.

Poza omawianym cyklem prac, dr Iwona Boniecka jest autorem 17 artykułów i 18 rozdziałów w podręcznikach. Cały ten dorobek piśmienniczy dotyczy oceny stanu odżywienia, zachowań żywieniowych, leczenia dietetycznego i wpływu czynników psychologicznych na otyłość i jest dopełnieniem powyżej omawianego cyklu publikacji.. Znaczna część tych publikacji to prace pogładowe. Habilitantka jest również autorem 7 doniesień na konferencjach ogólnopolskich.

Reasumując, uważam dorobek naukowy p. dr Iwony Bonieckiej za bardzo wartościowy, a cykl prac będący rozważanym osiągnięciem naukowym wnosi nowe, istotne informacje dla wiedzy, postępowania medycznego i leczenia pacjentów z zaburzeniami metabolicznymi. Również pozostałe publikacje posiadają istotną wartość naukową i edukacyjną.

Z tego powodu wnoszę do Wysokiej Rady wnioski o dopuszczenie p. dr n.med. Iwony Bonieckiej do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego i poparcie Jej wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dziedzina nauki o zdrowiu.